
Diskuse k „syndromu zavrženého rodiče“

Novák T.

Doc. MUDr. P. Pavlovský [1] vyzývá k diskusi o zmíněném syndromu a zaujímá k němu odmítavý postoj. Není spokojen s překladem původního anglického termínu do češtiny, lepší by bylo užít termín „odcizený či vyobcovaný“. Zdůrazňuje, že syndrom není uveden k MKN-10 ani v DSM-IV. Poukazuje na psychický stav „vyobcovaného“ rodiče, který mnohdy trpí víc než děti. Při znaleckém šetření pak u jistých sourozenců zjistil, že jediné čím trpěli byl „strach ze setkání s otcem“.

Překladaťelé termínů mají všude na světě určitou volnost. Jinak by namátkou nemohl Hájek úspěšně přeložit termín asertivní techniky „mlžení“ jako „otevřené dveře“. Navíc termín „odcizený“ (rodič) může vyvolávat představu chladně odcizeného chování schizoidního typu. Nikdy nikdo netvrdil, že ve výše zmíněných psychiatrických klasifikacích lze diskutovaný syndrom najít. Autor zřejmě nejlepší obecně dostupné informace o SZR J. Jedlička [2] jej zařazuje mezi formy psychického týrání dítěte spadajícího pod syndrom zneužíváního a zanedbáváního dítěte, tj. syndrom CAN (Child Abuse And Neglect). Podle zmíněného autora syndrom též spadá pod definici Rady Evropy o týrání dítěte. Po stránce medicínské přejímá klasifikaci z Doporučených postupů pro praktické lékaře MZ Praha 2001. Ta je rozsáhlejší než Pavlovským uváděný dodatkový kód T 74.3, resp. 8. Mimo jiné pak ukazuje, že syndrom splňuje definici zanedbávání.

Z vlastní praxe mohu potvrdit, že „u těžké formy SZR se nezřídka vyskytuje např. smyšlené obvinění ze sexuálního zneužívání zavrženým rodičem“. Nechápu, proč by např. v této souvislosti neměl být termín SZR použit „v psychiatrii, zejména forenzní“, kam dle Pavlovského nepatří. Zájem P. Pavlovského o psychický stav postiženého rodiče je chvályhodný. Tento stav lze nejlépe napravit odstraněním SZR u dítěte. Úlevu postiženému pak přináší již pouhé zařazení chování dítěte do souvislosti. Dále pak vysvětlení vzniku SZR, včetně prvku tzv. vymývání mozku.

Příklad sourozenců, kteří trpěli pouhým strachem ze setkání s otcem, zřejmě devaluje vytržení z kontextu znaleckého posudku. Je-li myšlen jako dostačující, pak informační hodnotou připomíná tvrzení: „Znalecky bylo zjištěno, že posuzovaný mluví z cesty“. Naprosto chybí hlubší popis stavu, příčin i kontextu.

Gardnerovi bylo v USA vytýkáno, že syndrom zavrženého rodiče byl zneužit militantními otcovskými organizacemi. To ovšem není vina samotného syndromu. Samozřejmě obdobné zneužití hrozí i u nás, a to nejen ze strany „militantních otců“. Na to je třeba dát pozor a zároveň nevylít s vaničkou i dítě. Pro ilustraci: Na kvalitě a použitelnosti Jedličkova textu nic nemění fakt, že na internetové adrese www.iustin.cz jsou i projekty nad nimiž laik žasne a odborník se diví.

LITERATURA

1. **Pavlovský, P.:** Podnět k diskusi o tzv. syndromu zavrženého rodiče. Čes a slov. Psychiat., 101, 2005, 7, s. 382.

2. **Jedlička, J.:** Syndrom zavrženého rodiče. <http://www.iustin.cz>

Dodáno redakci: 29. 10. 2005

*PhDr. Tomáš Novák
Poradna pro manželství a mezilidské vztahy
Táborská 198
615 00 Brno*